

Illustrerede Klassikere Ekstra

af Anders Hjorth-Jørgensen

Begyndende med *Det vilde vesten erobres* udkom i Danmark 1958-65 elleve numre af serien *Illustreret Klassikere. Ekstra-nummer* - alle med et indhold af mere eller mindre populærvidenskabelige eller -historiske tegneserier med relation til det emne, som titlen angav. Seks af disse udkom også i 2.udgave.

I USA startede dette supplement til *Classics Illustrated* i 1955 med titlen *Classics Illustrated Special Edition*. - nummereret med tilføjelse af et bogstav i forlængelse af det nummer af *Classics Illustrated*, det blev udgivet samtidig med eller i forlængelse af. Første hæfte, *The Story of Jesus*, var således nummereret 129A, idet det blev udgivet i december 1955, hvor *Davy Crockett*, #129, udkom i november. I USA udkom ialt 16 *Classics Illustrated Special Edition*. De seks, som ikke udkom i Danmark er vist øverst på siden.

Med serien, som blev redigeret af Meyer A. Kaplan og Roberta Strauss (se side 62), ønskede Alfred Kanter (se bog 1 side 6) at levere endnu et produkt, som afveg afgørende fra de traditionelle tegneseriehæfter.

Blandt tegnerne fandt mange nogle af de bedste bidragydere til *Classics Illustrated* fra den periode, hvor Roberta Strauss sad i redaktørstolen hos Gilberton, bl.a. Lou Cameron (bog 2 side 67), Peter Costanza (bog 3 side 121), Norman Nodel, Gerald McCann, Joe Orlando, George Evans, John Severin, Angelo Torres og Jack Kirby

Den danske udgivelsesrække ser således ud:

1. *Det vilde vesten erobres* (2.udg. nr.5: *Vejen mod vest*) (USA: *Blazing the trail west*)
2. *Gennem indianernes land* (2.udg. nr.2) (USA: *Crossing the Rockies*)
3. *På patrulje med det ridende canadiske politi* (USA: *Royal Canadian Mounted Police*)
4. *Mænd, kvæg og skydere* (USA: *Men, guns & cattle*)
5. *Atomalderen* (USA: *The Atomic Age*)
6. *Jetfly og raketvåben* (USA: *Rockets, jets and missiles*)
7. *På vej mod stjernerne* (også udgivet som nr. 10 med ny forside) (USA: *To the Stars*)
8. *Verdenskrig II* (2.udg. nr.6: *Den anden verdenskrig*) (USA: *World War 2*)
9. *Alle tiders historie* (2.udg. nr.4: *Svundne tiders historie*) (USA: *Prehistoris World*)
10. *De ti bud* (2.udg. nr.1) (USA: *The Ten Commandments*)
11. *Den første verdenskrig* (2.udg. nr.6) (Europæisk materiale)

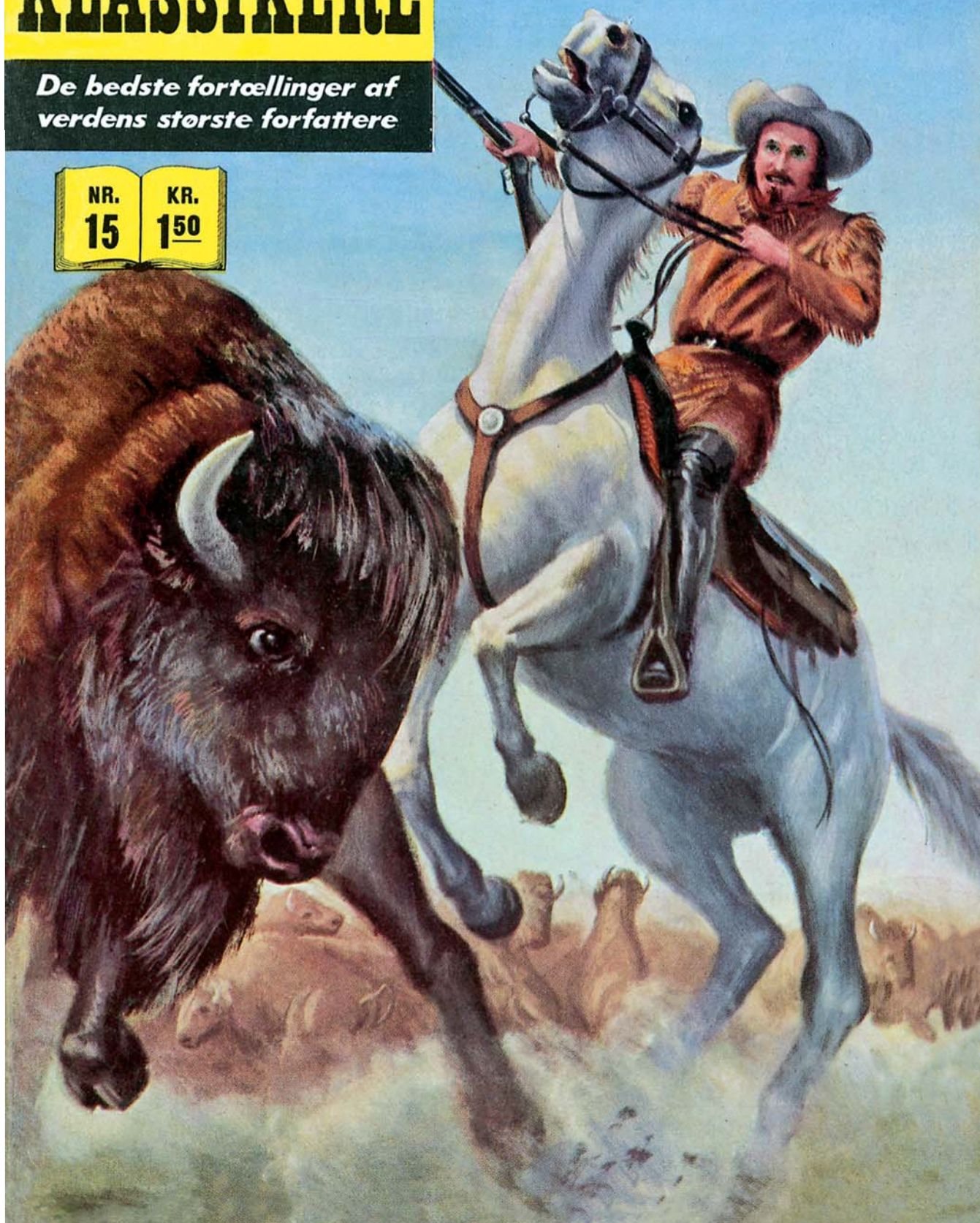

Illustrerede
KLASSIKERE

BUFFALO BILL

De bedste fortællinger af verdens største forfattere

NR. 15	KR. 150
------------------	-------------------

Mit første møde med Buffalo Bill fandt sted omkring 1960. Han dukkede op i det norske tegneseriehæfte *Texas*, hvor han havde optrådt med uregelmæssige mellemrum siden 1956. Her var han kun en af mange helte og blev sat lidt i skyggen af andre revolversvingere som Kit Carson, Buck Jones og Kansas Kid. Men han var for god til at blive glemt - altid iført hjorteskinsdragt med frynser og med imponerende moustache, fipskæg og langt lyst hår sloges han som hæftets andre helte for det meste med indianerne. De kaldte ham Pa-ho-has-ka, hvilket efter sigende betød "han-som-har-langt-gult-hår". I dag er Buffalo Bill et af det vilde vestens mest kendte navne. Det er ikke uden grund, han har været godt repræsenteret i "kulørte" danske serierhæfter igennem 1900-tallet, og at de fleste på et eller andet tidspunkt har hørt hans navn.

I USA er han en legende med eget museum og høj stjerne. Men historikere og forskere har i årenes løb stillet sig tvivlende overfor sandheden i det, der er blevet sagt og skrevet om ham.

Buffalo Bill bar selv en del af ansvaret for myten om sin person med en pralende selvbiografi i 1879. Samtidig og i de næste årtier udkom en række billige hæfter med spæn-

118

Buffalo Bill - legende eller bluff?

af Willy B
bearbejdet til dansk
af Anders Hjorth-Jørgensen

William F. Cody

dende fortællinger om hans bedrifter - såkaldte dime novels (se bd. 1 side 120). Selvom de fleste af disse påstod en stor grad af sandhedsværdi må man nok konstatere, at selvom noget står til troende, så bliver en fjerde let til fem høns.

WILLIAM F. CODY

Buffalo Bill blev født som William Frederick Cody i Iowa den 26. februar 1846 som søn af Mary og Isaac Cody. Familien var velstående, men en flytning til Kansas i midten af 1850'erne blev et vendepunkt.

Isaac Cody kæmpede for slavernes rettigheder, men på det tidspunkt stod negrene svagt og slaveriet stærkt i Kansas. Derfor blev han og familien til stadighed udsat for angreb fra racistiske bander, som truede dem på livet, ødelagde afgrøderne, stjal deres heste og tilsidt tvang Isaac Cody til flugt.

Isaac Cody blev hårdt såret flere gange og døde som følge heraf i foråret 1859. Men som følge af faderens flugt 4 år tidligere, blev William allerede eneforsøger af familien i en alder af 9 år - i første omgang som jæger, men senere påstod han, at han allerede som 14-årig blev rytter for Pony-ekspressen.

Denne legendariske postrute eksisterede halvandet år 1860-61, indtil den blev udkonkurreret af jernbanen.

Senere er der rejst tvivl om Codys beskæftigelse som Pony-rytter.

På det tidspunkt mødte han to andre legendariske skikkelser, som også har fået deres liv skildret i *Illustrerede Klassikere*, Kit Carson (IK 3) og Wild Bill Hickock (IK 27). Specielt førstnævnte må have gjort indtryk, for Cody opkaldte senere sin søn efter ham.

BISONSLAGTEREN

Tilnavnet Buffalo Bill fik William Cody på grund af sin beskæftigelse som bisonjæger. Under anlægget af den tværkontinentale jernbane var der brug for kød til arbejderne. Cody viste sig som lidt af en ekspert, når det handlede om at skaffe bisonkød i store mængder. Først skød han flokkens lederdyr. Det fik resten af flokken til at løbe i ring, hvilket gjorde dyrene til lette ofre for jægerens kugler,

I løbet af en tredive års periode fra 1869 blev antallet af bisonokser reduceret fra 60 millioner til under et tusinde! De fleste overlevende bisoner var da enten anbragt i zoologiske haver eller blev fremvist i cirkus. Først da gik det op for amerikanerne, at arten stod foran en udryddelse med en efterfølgende bevaringsindsats som resultat.

Hvor mange bisonokser Buffalo Bill personligt dræbte vides ikke, men efter sigende var det mange tusinde.

William F. Cody forstod at iscenesætte sig selv

Dermed bidrog han også til at fjerne væsentlig del af prærieindianernes livsgrundlag. Uden muligheden for at jage bison var de tvunget til at leve på den amerikanske regerings nåde og barmhjertighed i de ufrugtbare reservater, de blev tvangsforflyttet til.

KONE, BØRN OG SKILSMISSE

I 1866 giftede William Cody sig med Louisa. Sammen fik de fire børn: Arta (1866), Kit Carson (1870-76), Orra (1872-83) og Irma (1883). Men på trods af børnene, blev ægteskabet ikke lykkeligt. William var det stik modsatte af, hvad Louisa ønskede sig. Han var aldrig hjemme, for jagede han ikke bisonokser, deltog han i kampagner mod indianerne. Og gjorde han ikke det, optrådte han på lange turneer med sit Wild West Show. Turneer, der var så storslåede, at de økonomiske problemer stod i kø. Resultatet blev en langvarig skilsmis-seproces, som først fik sin afslutning i starten af 1900-tallet, hvor en rets-afgørelse endelig fik opløst ægteska-bet

Ned Buntline

KULØRTE HÆFTER

Allerede som 24-årig - i 1870 - kom Cody på tryk i fortællingen *Buffalo Bill: The King of the Border Men*. Den var skrevet af Ned Buntline (1823-86) - en af det "vilde vestens" store mytedannere med mere end 400 såkaldte "dime novels" på samvittigheden.

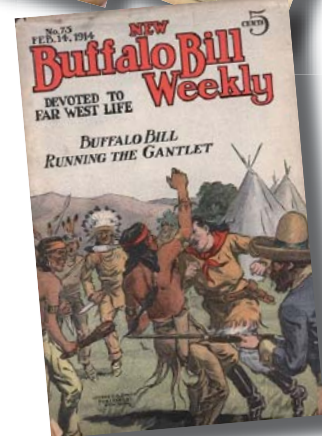
Det læsende publikum i det østlige USA havde en næsten umættelig appetit på fortællinger fra "the wild west", og Ned Buntline og andre forfattere forsynede dem en strøm af fantasifulde beretninger om Buffalo Bill, Kit Carson, Wild Bill Hickok og andre mere eller mindre tvivlsomme helteskikkelser.

Ned Buntline var også den, som overtalte Cody til at optræde som sig selv på scenen, ligesom han også blev involveret i *Buffalo Bill's Wild West Show*.

Buntlines *Buffalo Bill: The King of the Border Men* blev starten på et utal af hæfter og hæfteserier om Buffalo Bill. En del af disse fandt også vej til Danmark (se side 122).

BUFFALO BILL'S WILD WEST SHOW

William F. Cody startede *Buffalo Bill's Wild West and Congress of Rough Riders of the World* i 1883. Denne forestilling - eller dette show, om man vil - havde som mål at vise Amerikas historie på en så spæn-

dende og underholdende måde som muligt.

Her kunne man opleve indianerangreb på nært hold og se et virkelig-hedstro diligenceoverfald. Her var skyde- og ridekunst af høj standard og demonstration af, hvordan en bisonjagt foregik. Slaveri og borgerkrig var udeladt, da det stadig var politisk kontroversielle temaer.

Sitting Bull og Buffalo Bill

Forestillingerne, som trak publikum i tusindetail, blev afholdt udenørs. Det var ikke et cirkus, som man normalt så det, for det krævede et stort område for at få plads til de store optrin.

Forestillingerne turnerede ikke blot USA på kryds og tværs, men besøgte også europæiske byer som Paris og London - i sidstnævnte med droning Victoria blandt publikum.

SHOWETS STJERNER

Meget er sagt om den omrejsende trup, Buffalo Bill var leder for - bl.a. i Robert Altmans sarkastiske film *Buffalo Bill and the Indians, or Sitting Bull's History Lesson* fra 1976. Truppen var stor og bestod af mange nationaliteter, fra svenskere til mexikanere. Buffalo Bill skulle fremstå som den absolutte stjerne, så det var kun få andre, som fik stjernestatus i hans show. Blandt disse finder man Sitting Bull og Annie Oakley.

Sioux-høvdingen Sitting Bull (1831-90) og hans allierede indianerstammer havde udslettet oberstløjtnant George Armstrong Custer og hans 7. kavalleri i slaget ved Little Big Horn i 1876. Myndighederne ville først

ikke tillade Cody at have Sitting Bull med i westernshowet, da de mente han var for farlig til at færdes frit udenfor reservatet. Men tilladelsen kom i hus og han optrådte derefter i showet 1885-87. Det siges, at han gjorde størst lykke ved at bande på sit modersmål.

Annie Oakley (1860-1926) var den anden af Codys store stjerner. Irving Berlins scenemusical *Annie Get Your Gun* er løseligt baseret på hendes liv. Den havde premiere i 1946 og blev filmatiseret i 1950. Scenemusicalen med Ethel Merman i titelrollen, filmen med Betty Hutton.

Annie blev født Phoebe Ann Mosey. Allerede som ni-årig viste hun færdigheder som jæger og udviklede sig efterhånden til en ferm skarpskytte. Via deltagelse i skydekurrencer traf hun en anden mesterskytte, Frank Butler (1850-1926), som hun senere giftede sig med. Ægteskabet varede fra 1882 indtil Annies død i 1926 - 8 dage før Franks.

De blev begge ansat af Cody i 1885 - Frank som assistent og manager for showstjernen Annie Oakley. Samme år ramte hun 4772 glaskugler ud af 5000. De blev kastet op i luften under en forestilling, som varede ni timer!

Sitting Bull gav hende tilnavnet Watanya Cicilla - omsat til Little Sure Shot af PR-trommerne.

Han forlod Cody i 1887. Annie og Frank blev indtil 1902.

THE END

Buffalo Bill's Wild West Show gik konkurs i 1913, og få år senere - den 10. januar 1917 - døde William Fre-

derick Cody knapt 71 år gammel. Han har senere - som beskrevet side 122 - fået sit navn udeliggjort i utallige film, romaner, biografier og tegneserier og er blevet et populærkulturelt ikon på linie med Davy Crockett, Wild Bill Hickok og Sitting Bull. Men hvad der er myte, og hvad der er sandhed, står stadig hen i det uvisse. Men det gør det ikke mindre spændende at besøge Buffalo Bill Historical Centre i Cody, Wyoming, hvis man en dag skulle komme den vej forbi!

Willy Bakken (f. 1951) - bedst kendt under pseudonymet *Willy B* - er norsk kulturhistoriker og musiker. Han har skrevet bøger om populærkultur, specielt rockmusik og norsk trivallitteratur. Desuden er han boganmelder på det norske Dagbladet.

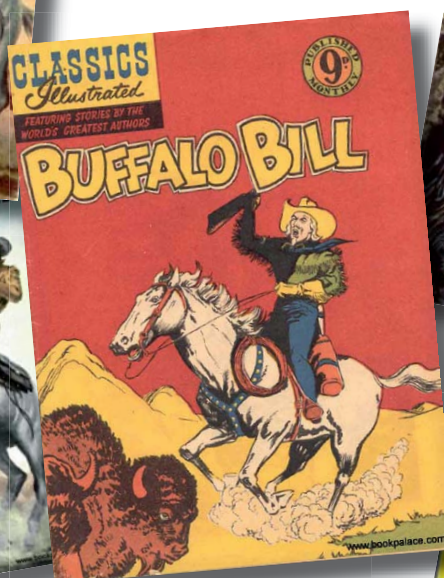
I USA blev Buffalo Bill trykt i tilsammen otte oplag. Hæftets forside - udført af anonym kunstner - og indhold forblev uændret igennem alle disse.

Udgivet første gang
i USA som *Classics Illustrated*
nr. 106 i april 1953.
Udgivet på dansk som
Illustrerede Klassikere nr. 15
i 3 oplag - det første i 1956.
Desuden udgivet som
Stjerneklassiker nr. 32.

Manus:
Ukendt

Tegninger:
Maurice del Bourgo

Maurice del Bourgo
- se biografi i bog 2 side 175.

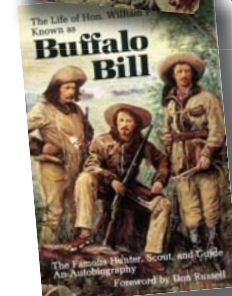
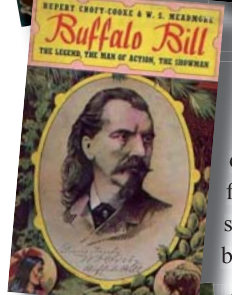
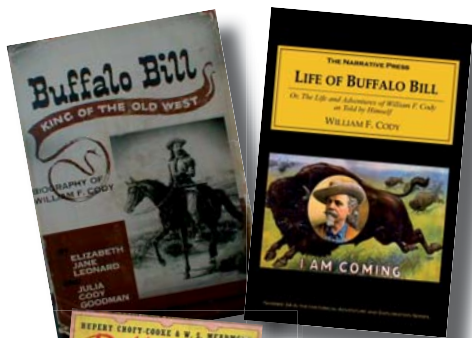

Øverst til venstre: Den oprindelige amerikanske udgave. Derunder den tilsvarende britiske.
I midten: Den første australske udgave med forside baseret på hæftets splash-side.
Til højre øverst: Den norske udgave fra 1956 - en dårlig kopi af den oprindelige malede forside.
Derunder Stjerneklassiker nr. 32.

Ren fiktion

af Anders Hjorth-Jørgensen

William F. Codys liv er blevet genstand for mange, mere eller mindre sandfærdige biografier. Selv pyntede han på sine bedrifter i den selvbiografi, som *Illustrerede Klassikere* nr. 15 delvis bygger på. De blev ikke mindre i mange biografier i hænderne på andre - og slet ikke i Ned Buntlines som beskrevet side 119. Også danske læsere fik del i disse bedrifter i 56 "kulørte hæfter" 1929-30 - oven

i købet med varedeklarationen "Eneste original-udgave, autoriseret af Col. W. F. Cody, kaldet Buffalo-Bill".

I 1955 ff. udgav De Forenede Forlag 16 34 sideres hæfter med titlen *Buffalo Bill*. De var skrevet af Phil Farwest, pseudonym for en af de flittigste bidragydere til danske "kulørte hæfter", forfatteren Niels Meyn

Som filmhelt gjorde Buffalo Bill sig allerede gældende i rollen som sig selv i en håndfuld stumfilm fra 1894 til 1914

- bl.a. i *The Life of Buffalo Bill* fra 1912. Blandt de interessante, hvor andre besatte titelrollen, finder man *In the Days of Buffalo Bill* fra 1922 i 18 episoder, *Battling With Buffalo Bill* i 12 episoder med Tom Tyler fra 1931 (svensk plakate nederst t.h.) og *Buffalo Bill* fra 1944 med Joel McCrea, instrueret af William Wellmann.

Hvor han i disse film fremstår som helten, er Buffalo Bill mere en rar "bedstefar" i musicalen *Annie Get Your Gun*. Til gengæld piller Robert Altman gloriolen af showmanden Cody i *Buffalo Bill and the Indians* fra 1976.

Også i andre tegneserier end foreliggende "klassiker" har man mødt Buffalo Bill. Willy B. beskriver på side 118 sit møde med westernhelten i hæftet *Texas*. Samme hæfte

udkom i Danmark 1954-56, men uden tegneserier med Buffalo Bill.

På trods heraf sneget han sig ind på et par forsider!

1952 udkom i piccoliformat *Femogtyveøren*. *Lille Buffalo Bill*, skabt af det italienske makkerpar Luigi Grecchi og Carlo Cossio. Efter 6 hæfter stoppede forlaget Continental Press udgivelsen.

1970-85 udkom med ujævne mellemrum et dansk hæfte med titlen *Buffalo Bill* - med henholdsvis IK/Williams,

Aller og Interpresse som udgivere. De fiktive episoder om helten i den røde (!) frynseskjorte var for de første forlags vedkommende tegnet af bl.a. Hansrudi Wäscher, Raoul Sola og Karel Verschuere og trykt i farver. Interpresses to numre fra 1984-85

var i modsætning hertil i sort/hvid og udført af unavngivne spanske tegnere. Modellen for deres Buffalo Bill var tydeligvis helten fra 1950'ernes og 60'ernes *Texas* i Danmark og Norge!

